

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»**

Кафедра менеджменту та економіки

УЗГОДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту «Європейська школа
бізнесу»

" " 2021 р.

О. Власенко
2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту та
економіки

" " 2021 р.

Ю. Ремига
2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти:	Бакалавр
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність:	073 «Менеджмент»

Київ – 2021

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена на основі навчальних планів №0736/21-01, №0736з/21-02, №073п/21-03, №073пз/21-04, схвалених на засіданні Вченої ради університету (протокол №7 від 01.07.2021 р.).

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

викладач кафедри менеджменту та економіки,
кандидат економічних наук

Н. Приймак

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри менеджменту та економіки, протокол № 8 від «02» 09 2021 р.

Завідувач кафедри менеджменту та економіки

Ю. Ремига

Гарант ОП

Ю. Ремига

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Економічний аналіз» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Дана навчальна дисципліна оснований на організації та методології аналізу господарської діяльності підприємств. Проблеми аналізу розглядаються з позицій ринкових економічних відносин. Знання, здобуті під час вивчення дисципліни "Економічний аналіз", допоможуть майбутньому фахівцю вірно оцінити стан об'єкта обліку та стратегію його розвитку, визначити ефективність використання фінансових, трудових та матеріальних ресурсів, аналітичним шляхом встановити недоліки та вказати способи їх усунення.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»	<u>Нормативна</u>	
Розділів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових розділів – 3		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		4-й	4-й
		Лекції	
		32 год.	8 год.
Тижневе навантаження: аудиторних – 3,0 самостійної роботи студента – 4,5		Практичні	
		16 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		72 год.	108 год.
	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень	Вид контролю:	
		<u>Іспит</u>	<u>іспит</u>

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-практичні аспекти (сутність, принципи, завдання, техніка і технологія) аналітичної роботи на підприємстві та методичний інструментарій економічного аналізу в загальній системі управління підприємством та прийняття управлінських рішень менеджерами компанії в умовах фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання та у взаємозв'язку з використанням: трудового потенціалу, сучасного програмного забезпечення систем управлінського обліку підприємства, внутрішньої (бухгалтерської) та статистичної звітності підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Економічне планування та прогнозування», «Менеджмент», «Контролінг», «Аналіз

господарської діяльності підприємств», «Організація підприємницької діяльності», Облік і оподаткування» та ін.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** дисципліни є формування здатностей використовувати сучасні наукові досягнення економічного аналізу в теоретико-практичних питаннях, удосконалення аналітичної роботи підприємства в загальній системі його управління, здатність використовувати набуті знання з теоретико-методичного інструментарію економічного аналізу з метою запобігання антикризових заходів в загальній системі управління підприємством.

1.2. Основними завданнями є:

- засвоєння теоретичних питань, що стосуються сутності, значення економічного аналізу в управлінні, його видів, змісту і завдань;
- вивчення інформаційного забезпечення, організації та методології економічного аналізу;
- сутності і сфери застосування основних його прийомів в менеджменті оволодіння об'єктивною оцінкою господарської діяльності підприємства;
- вироблення навиків щодо виявлення тенденцій зміни показників, з'ясування їх причин, а також прогнозування можливих наслідків.
- застосування методик аналізу, здійснення економічної інтерпретації одержаних результатів та формулювання належних висновків;
- вміння оформляти результати аналізу, обґрунтовувати управлінські рішення, обирати оптимальні їх варіанти та здійснювати контроль за впровадженням.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння / навички	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
1.	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Загальні компетентності					
2.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним

					розвитком осіб та груп; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
3.	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. Здатність визначати перспективи розвитку організації.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	<p>ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.</p> <p>ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.</p> <p>ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.</p> <p>ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.</p>
--------------------------------------	--

Результати навчання:

Після опанування дисципліни студент повинен

знати:

- базові уявлення про зміст, завдання, об'єкти та суб'єкти економічного аналізу;
- роль економічного аналізу у системі управління підприємством;
- методика, методи та прийоми економічного аналізу;
- систему економічних показників господарської діяльності підприємства;
- принципи збирання, обробки, зберігання та передачі аналітичної інформації.

уміти:

- використовувати різні методи економічного аналізу та забезпечувати порівняння показників господарської діяльності;
- здійснювати аналіз господарської діяльності окремих підрозділів підприємства;
- обирати показники й напрямки аналізу з точки зору їх наступності з узагальнюючими показниками щодо підприємства в цілому;
- здійснювати планування, виконання і контроль аналітичних робіт на підприємстві;
- використовувати показники фінансової та статистичної звітності для визначення ефективності технічних нововведень;
- узагальнювати результати аналізу і розробляти методичні рекомендації з застосування результатів господарської діяльності;
- обґрунтовувати основні напрямки використання прибутку з точки зору технічного розвитку виробництва, соціальних показників.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Економічний аналіз» відводиться 120 год. / 4 кредити ECTS.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу

Аналіз як загальнонауковий метод пізнання. Поняття економічного аналізу. Основні етапи розвитку економічного аналізу. Сутність процесу управління підприємством та місце в ньому економічного аналізу. Роль економічного аналізу в підвищенні ефективності управління в умовах ринкової економіки. Умови, які сприяють розвитку аналізу на підприємствах.

Предмет економічного аналізу та його об'єкти та суб'єкти. Мета, зміст, завдання економічного аналізу. Місце економічного аналізу в системі економічних наук.

Тема 2. Види економічного аналізу

Класифікація видів економічного аналізу господарської діяльності. Попередній, оперативний та заключний аналіз. Внутрішньогосподарський, загальногосподарський і міжгосподарський аналіз. Внутрішній та зовнішній аналіз. Види аналізу за ступенем охоплення об'єктів вивчення. Повний (суцільний, комплексний), вибірковий (локальний), тематичний (частковий) аналіз. Контрольний, стратегічний аналіз. Системний та функціонально-вартісний аналіз.

Тема 3. Інформаційне забезпечення економічного аналізу на підприємстві

Зміст, поняття, види та принципи інформаційного забезпечення економічного аналізу. Джерела інформаційного забезпечення економічного аналізу. Централізоване і децентралізоване опрацювання даних. Оформлення аналітичної інформації для різних рівнів управління. Доведення результатів аналізу до керівників, спеціалістів підприємства та всіх членів трудового колективу. Документальне оформлення обговорення і вивчення підсумків роботи.

Тема 4. Організація економічного аналізу.

Поняття і загальні принципи організації економічного аналізу. Основні етапи та організація проведення економічного аналізу на підприємстві. Функції аналітичної служби. Організаційні форми і виконавці аналізу діяльності підприємств. Послідовність складання програми аналізу. Підбір, перевірка й аналітична обробка економічної інформації. Узагальнення, оцінка і письмове оформлення результатів економічного аналізу. Формування пропозицій за результатами аналізу і контроль за їхньою реалізацією.

Тема 5. Метод економічного аналізу та його основні прийоми.

Метод та методологія наукової дисципліни. Метод економічного аналізу та його складові елементи. Характеристика основних категорій економічного аналізу. Принципи аналітичного дослідження. Класифікація та характеристика прийомів економічного аналізу. Економіко-логічні (традиційні) прийоми економічного аналізу: порівняння, деталізація, типізація, балансовий прийом, прийоми елімінування. Їх сутність та сфера застосування. Економіко-математичні прийоми та моделі економічного аналізу: детермінованого та стохастичного моделювання, моделювання фінансових ситуацій. Їх сутність та застосування. Евристичні прийоми економічного аналізу: експертні оцінки, прийоми активізації творчого мислення.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2 УПРАВЛІНСЬКИЙ АНАЛІЗ

Тема 6. Аналіз виробництва та реалізації продукції.

Завдання та інформаційна база аналізу виробництва і реалізації продукції в умовах ринкової економіки. Аналіз рівня, динаміки та структури обсягу виробленої та реалізованої продукції. Аналіз номенклатури, асортименту та якості продукції. Аналіз сезонності та ритмічності виробництва (реалізації) продукції. Аналіз договорів поставки продукції. Аналіз конкурентоспроможності продукції в умовах ринку. Аналіз факторів і резервів збільшення випуску і реалізації продукції. Аналіз попиту, пропозицій продукції підприємства.

Тема 7. Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів

Завдання, значення та інформаційне забезпечення аналізу використання трудових ресурсів. Аналіз забезпеченості підприємства кадровим потенціалом, стану та руху трудових ресурсів. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів. Аналіз використання робочого часу на підприємстві. Аналіз продуктивності праці на підприємстві. Аналіз оплати праці. Аналіз впливу трудових факторів на продуктивність праці та обсяг виробництва та реалізації товарної продукції підприємства.

Тема 8. Аналіз стану і використання основних засобів

Значення, завдання та інформаційна база аналізу стану та використання основних засобів. Аналіз технічного стану і динаміки основних засобів. Коефіцієнти, що визначають ступінь їх зносу, вибуття, придатності; аналіз даних показників в динаміці. Фондовіддача як найважливіший показник ефективності використання основних засобів. Аналіз чинників, що впливають на фондівіддачу. Виявлення резервів більш ефективного використання основних засобів. Аналіз зміни коефіцієнтів екстенсивного та інтегрального завантажування устаткування. Аналіз коефіцієнта змінності устаткування. Визначення впливу ступеня використання устаткування за часом і потужністю на зміну обсягів виробництва продукції. Виявлення резерву збільшення випуску продукції за рахунок кращого використання основних засобів при багатозмінному режимі роботи.

Тема 9. Аналіз забезпеченості та ефективності використання матеріальних ресурсів

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу використання матеріальних ресурсів. Методика аналізу використання матеріальних ресурсів. Аналіз потреби підприємства в матеріальних ресурсах. Аналіз показників ефективності використання матеріальних ресурсів та їх впливу на показники діяльності підприємства. Виявлення резервів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів.

Тема 10. Аналіз витрат на виробництво і реалізацію продукції.

Поняття витрат, завдання та об'єкти аналізу витрат. Класифікація витрат згідно П(С)БО 16 "Витрати". Мета, напрями та інформаційна база аналізу. Система показників рівня витрат та собівартості продукції. Аналіз витрат діяльності. Поняття та методика визначення суми постійних та змінних витрат. Аналіз операційних витрат на одну гривню вартості продукції. Аналіз операційних витрат за економічними елементами та статтями витрат. Аналіз прямих витрат. Аналіз непрямих витрат (витрати на утримання і експлуатацію обладнання). Аналіз непрямих витрат (загальновиробничі і загальногосподарські витрати, комерційні витрати). Аналіз витрат за центрами відповідальності. Аналіз собівартості окремих видів продукції. Визначення резервів зниження собівартості продукції.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 3 ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Тема 11. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємств

Значення, задачі й інформаційне забезпечення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Система показників фінансових результатів діяльності в сучасних умовах, їх значення в оцінці та стимулюванні економічної ефективності. Місце прибутку в системі узагальнюючих вартісних показників, його значення в оцінці і стимулюванні економічної ефективності роботи підприємства. Аналіз формування чистого прибутку. Аналіз валового прибутку. Оцінка рівня і динаміки фінансового результату від звичайної та операційної діяльності. Аналіз розподілу прибутку. Аналіз показників і факторів рентабельності діяльності підприємства.

Тема 12. Аналіз фінансового стану підприємства

Значення, завдання та інформаційна база аналізу фінансового стану підприємств. Аналіз структури звітної документації – балансу підприємства, його характеристика. Аналіз фінансової стійкості підприємства. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства за даними звітної документації. Аналіз наявності та використання власних обігових коштів підприємства. Аналіз обігових коштів та їх оборотності за даними звітної документації підприємства. Діагностика фінансового стану і прогнозування банкрутства. Аналіз забезпеченості підприємства власними та прорівневими обіговими коштами. Встановлення причин відхилення наявності обігових коштів від розрахункового їх розміру. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості. Аналіз якості управління за звітом про рух грошових коштів.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий розділ 1. Теоретичні засади економічного аналізу												
Тема 1. Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу	10	2	2	-	-	6	14	2	2	-	-	10
Тема 2. Види економічного аналізу	9	2	1	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Інформаційне забезпечення економічного аналізу на підприємстві	9	2	1	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Організація економічного аналізу на підприємстві	8	2	-	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 5. Метод економічного аналізу та його основні прийоми	8	2	-	-	-	6	12	2	-	-	-	10
<i>Контрольна робота №1</i>	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 1	46	10	6	-	-	30	56	4	2	-	-	50
Змістовий розділ 2. Аналіз господарської діяльності (управлінський аналіз)												
Тема 6. Аналіз виробництва та реалізації продукції.	7	2	1	-	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 7. Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів	10	2	2	-	-	6	7	2	-	-	-	5
Тема 8. Аналіз стану і використання основних засобів	9	4	1	-	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 9. Аналіз забезпеченості та ефективності використання матеріальних ресурсів.	8	2	-	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 10. Аналіз витрат на виробництво та реалізацію продукції	10	4	2	-	-	4	12	-	2	-	-	10
<i>Контрольна робота №2</i>	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 2	46	14	8	-	-	24	49	2	2	-	-	45
Змістовий розділ 3. Фінансовий аналіз.												
Тема 11. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	9	4	1	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 12. Аналіз фінансового стану підприємства	9	4	1	-	-	4	7	2	-	-	-	5
<i>Захист індивідуального науково-дослідного завдання</i>	10	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 3	28	8	2	-	-	18	15	2	-	-	-	13
Усього годин	120	32	16	-	-	72	120	8	4	-	-	108

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу	2
2.	Види економічного аналізу	2
3.	Інформаційне забезпечення економічного аналізу на підприємстві	2
4.	Організація економічного аналізу на підприємстві	2
5.	Метод економічного аналізу та його основні прийоми	2
6.	Аналіз виробництва та реалізації продукції	2
7.	Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів	2
8.	Аналіз стану і використання основних засобів	4
9.	Аналіз забезпеченості та ефективності використання матеріальних ресурсів	2
10.	Аналіз витрат на виробництво та реалізацію продукції	4
11.	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	4
12.	Аналіз фінансового стану підприємства	4
Разом:		32

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу	2
2.	Види економічного аналізу	1
3.	Інформаційне забезпечення економічного аналізу на підприємстві	1
4.	<i>Контрольна робота №1</i>	2
5.	Аналіз виробництва та реалізації продукції.	1
6.	Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів	2
7.	Аналіз стану і використання основних засобів	1
8.	Аналіз витрат на виробництво та реалізацію продукції	2
9.	<i>Контрольна робота №2</i>	2
10.	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	1
11.	Аналіз фінансового стану підприємства	1
Разом:		16

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу	6
2.	Види економічного аналізу	6
3.	Інформаційне забезпечення економічного аналізу на підприємстві	6
4.	Організація економічного аналізу на підприємстві	6
5.	Метод економічного аналізу та його основні прийоми	6
6.	Аналіз виробництва та реалізації продукції	4
7.	Аналіз забезпеченості та ефективності використання трудових ресурсів	6
8.	Аналіз стану і використання основних засобів	4
9.	Аналіз забезпеченості та ефективності використання матеріальних ресурсів	6

10.	Аналіз витрат на виробництво та реалізацію продукції	4
11.	Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	4
12.	Аналіз фінансового стану підприємства	4
13.	<i>Захист індивідуального науково-дослідного завдання</i>	10
Разом:		72

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни «Економічний аналіз» виконується у п'ятому семестрі, відповідно до методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмій, набутих студентом у процесі засвоєння всього навчального матеріалу дисципліни.

Виконання ІНДЗ є підсумковою самостійною роботою студента, що передбачає використання отриманих знань та навиків під час лекційного та практичного курсів з дисципліни «Економічний аналіз».

Індивідуальна робота реалізується у формі доповіді з обов'язковим посиленням на джерела, а також практичної задачі, вирішення якої потребує успішного засвоєння змісту дисципліни «Економічний аналіз» та отримання навиків застосування набутих знань шляхом проведення певних розрахунків, обґрунтування проектів тощо.

8. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійне вивчення та розкриття тем:

1. Система показників, що використовуються в економічному аналізі та їх класифікація.

2. Класифікація видів економічного аналізу, їх характеристика. Методи поточного та оперативного аналізу. Прогнозний аналіз та методика його проведення.

3. Поняття резервів та їх виявлення. Класифікація резервів підвищення ефективності виробництва.

4. Поняття фактору в економічному аналізі. Класифікація та ранжирування факторів, що визначають результати господарської діяльності підприємства.

5. Класифікація економіко-математичних методів і прийомів економічного аналізу.

6. Принципи організації інформаційного забезпечення, вимоги до системи інформації. Правова, планово-нормативна, облікова інформація. Методи перевірки достовірності інформації.

7. Класифікація та визначення області застосування абстрактно-логічних (традиційних) методів економічного аналізу.

8. Прийоми угруповань для вивчення взаємозв'язку між економічними показниками діяльності підприємства.

9. Класифікація і характеристика логічних способів економічного аналізу – способів елімітування.

10. Методика аналізу виробничої програми підприємства та організаційно-технічного рівня виробництва. Аналіз факторів виробництва: показники та зміст.

11. Аналіз ритмічності виробництва та оптимізації обсягу виробництва.

12. Методика аналізу виконання плану реалізації продукції. Чинники, що залежать і не залежать від підприємства. Аналіз критичного обсягу реалізації продукції підприємства. Гранична рентабельність.

13. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.

14. Аналіз виконання робочого часу. Аналіз продуктивності праці, виконання норм виробітки та чинників, що на них впливають.

15. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами. Аналіз показників матеріальних ресурсів та визначення основних шляхів поліпшення їх використання.

16. Класифікація видів витрат і об'єктів аналізу, загальна схема формування витрат виробництва та їх аналіз. Аналіз собівартості продукції за статтями витрат.

17. Аналіз характеру та ступеню впливу окремих чинників на собівартість продукції. Зв'язок витрат на виробництво з обсягом випуску продукції.

18. Склад прибутку та джерела його формування. Чинники, що впливають на прибуток від реалізації товарної продукції. Аналіз фінансових результатів і рентабельності: показники та зміст.

19. Аналіз показників фінансового стану підприємства. Аналіз та оцінка факторів, що впливають на фінансовий стан підприємства, основні заходи для стабілізації фінансового стану підприємства. Комплексні показники оцінки ефективності роботи підприємства.

20. Порядок аналізу чистого прибутку, його структура та динаміка.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Економічний аналіз» застосовуються інформаційні та практичні методи навчання: класичні лекції, лекції-дискусії, практичні заняття, консультації з виконання самостійної та індивідуальної роботи студентів, а також виконання есе зорієнтованих на науково-дослідницький пошук студентів, підготовка коротких повідомлень на основі додаткової літератури курсу, письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Економічний аналіз» передбачається проведення поточного та підсумкового контролю:

– поточний контроль передбачає проведення опитування під час практичних занять;

– контроль виконання ІНЗ та інших видів робіт;

– підсумковий контроль реалізується у вигляді іспиту.

Методи контролю:

1. Оцінювання знань студента під час практичних занять.

2. Виконання завдань для самостійної роботи.

3. Виконання ІНЗ.

4. Проведення проміжних тестів.

5. Проведення поточного контролю.

6. Проведення підсумкового іспиту.

11. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є **іспит**, який складається очно в період призначений навчально-методичним центром або за індивідуальним графіком, який затверджується навчальним планом. Основною формою підсумкового контролю є відповідь на два теоретичні питання курсу та практичне завдання.

12. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни “Економічний аналіз” здійснюється в балах відповідно до табл.12.1. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах: усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань; перевірки правильності розв’язання практичних задач; експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Таблиця 12.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Економічний аналіз»

Розділ I Поточне тестування та самостійна робота													Розділ II Індивідуаль на завдання (ІНДЗ)	Розділ III Підсумкови й контроль	Всього	
Змістовий розділ 1						Змістовий розділ 2					Змістовий розділ 3					
T1	T2	T3	T4	T5	КР 1	T6	T7	T8	T9	T10	КР 2	T11				T12
-	5	5	-	-	10	5	-	5	-	5	10	-	5	10	40	100

*T1, T2, ..., T11 – теми занять

*КР1, КР2 – контрольні роботи

*ІНДЗ – індивідуальне науково-дослідне завдання

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі іспиту.

Критерії оцінювання знань під час іспиту

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на іспиті складає **40** балів (див. табл. 12.2).

Таблиця 12.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни «Економічний аналіз»

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Під час оцінювання відповіді на окреме питання додатково враховуються допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

– неохайне оформлення роботи (не загальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус **2** бали);

– неточності в назвах окремих економічних категорій та понять (мінус **4** бали).

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання білету:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється «**відмінно**» (**40 балів**), повинна відповідати таким вимогам:

– розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;

– повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;

- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій,
- концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється **«добре» (30 балів)**, якщо: відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:

при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час: використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється **«задовільно» (20 балів)**, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

- одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;

- висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначеним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;

- характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

З урахуванням вищевикладеного результати іспиту оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента на екзамені оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами іспиту та незадовільну загальну підсумкову оцінку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на іспит.

Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 12.3).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча навчальна програма дисципліни, силабус навчальної дисципліни;
- плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
- тези лекцій з дисципліни;
- методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни;
- перелік питань до іспиту, завдання для перевірки практичних навичок під час іспиту.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**Основна (базова):**

1. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб./Косова Т.Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О. та ін.-К.: Центр учбової літератури, 2021. – 528 с.
2. Антонюк О.П. Економічний аналіз: посіб. / О.П.Антонюк - Київ: «ЛіраК», 2016. - 320 с.
3. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: Практикум. Київ: «Ліра-К», 2016. - 296 с.
4. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Финансовий аналіз : підруч. – К. : Київ. Нац. Торг.-екоп. Ун-т, 2014. – 540 с.

5. Економічний аналіз: Навч. посібник. За ред. Волкової Н.А. / Н.А.Волкова, Р.М.Волчек, О.М.Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, ротاپронт. – 2015. – 310 с.

6. Черниш С.С. Економічний аналіз : навчальний посібник / Черниш С. С. – К. : ЦУЛ. – 2019. – 312 с.

7. Міщук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. Економічний аналіз: навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2017. – 156 с.

8. Отенко В. І. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. для ВНЗ / Отенко В. І., Іванієнко В. В., Азаренков Г. Ф. – Харків: ІНЖЕК, 2015. – 339 с.

9. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник - Хай- Тек Прес, 2016 – 336 с.

Допоміжна:

1. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика. 2-ге вид. [текст]: навч. посіб. / І.В.Кривов'язюк. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 456 с.

2. Синькевич Н.І. «Економічний аналіз»: Курс лекцій. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018р. – 97 с.

3. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посібник / В.М.Микитюк, Т.М.Паламарчук, О.П.Русак [та ін.]; за ред. В.М.Микитюка. – Житомир: Рута, 2018. – 440 с.

4. Тринька Л.Я. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. / Л.Я. Тринька, О.В. Липчанська. - К. : Алерта, 2013. - 567 с.

5. Економічний аналіз: навчальний посібник / Б.Є.Грабовецький. – Вінниця: ВНТУ, 2013. – 85 с.

6. Крук О.М. Економічний аналіз: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни студ. спец. 7.050104, 7.050106 усіх форм навчання / О. М. Крук, О. В. Бабенко. - Краматорськ : ДДМА, 2012. - 167 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. База Даних SCOPUS [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scopus.com>.

2. Веб-сайт “Академічна книгарня@онлайн” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.akbooks.com.ua/>.

3. Веб-сайт Бібліотеки Конгресу США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.loc.gov/>

4. Веб-сайт Британської бібліотеки (The British Library) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bl.uk/.

5. Веб-сайт Державної наукової установи “Книжкової палати України імені Івана Федорова” (Київ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrbook.net/>.

6. Веб-сайт Національної бібліотеки Франції (Bibliothèque Nationale de France (BNF)) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bnf.fr/.

7. Веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України (Київ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.org/>.
8. Законодавча база Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.
9. Колекція посилань на кращі електронні бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lyapota.boom.ru/lib.htm>.
10. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
11. Пошукова система GOOGLE АКАДЕМІЯ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scholar.google.com.ua/>.
12. Український лінгвістичний портал “Словники України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>.
13. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.